

Standpunt van de VLAAMSE OUDERENRAAD

DE SOLIDARITEITSBIJDRAGE EN DE KOOPKRACHT VAN DE GEPENSIONEERDEN

1. Dit standpunt vertrekt van volgende **vaststellingen en overwegingen**:

1.1. In de discussie over de vergrijzing in het algemeen en de pensioenen in het bijzonder ligt de focus in overwegende mate op de betaalbaarheid van de pensioenen (en de gezondheidszorg) in de toekomst. Dit is zeker een belangrijk probleem en het is goed dat daar tijdig de nodige maatregelen voor worden genomen.

De Vlaamse Ouderenraad wil **de aandacht vestigen op de groep van de huidige gepensioneerden en hun inkomenssituatie**. In het vergrijzingsdebat wordt dit aspect o.i. onderbelicht, in elk geval al in de voorbije jaren.

Het veilig stellen van de pensioenen in de toekomst is noodzakelijk. Ook de huidige gepensioneerden bekommeren zich om de toekomst van hun kinderen en kleinkinderen. Zij willen de nodige inspanningen leveren om die toekomst veilig te stellen.

Maar dit mag en kan toch niet betekenen dat hun recht op een menswaardig pensioen ondergraven wordt?

1.2. Een beslissing omtrent de solidariteitsbijdrage moet o.i. rekening houden met een aantal **feitelijke gegevens** die voor de huidige gepensioneerden belangrijk zijn.

In de eerste plaats: volgens de meest recente gegevens heeft 20% van de gepensioneerden een inkomen dat onder de armoedegrens ligt, terwijl dit percentage voor de ganse bevolking 13% bedraagt.

Ten tweede: uit Europese statistieken blijkt dat het niveau van de pensioenen in België – eerste en tweede pijler samengenomen – zeer laag is geworden in vergelijking met de meeste Europese landen. Eenzelfde vaststelling kan gedaan worden met betrekking tot de vervangingsratio van de pensioenen in de privésector (62% van het laatste nettoloon).

Een en ander is het gevolg van

- het niet mee evolueren van de pensioenen met de welvaart (de lonen) waardoor de pensioenen in de voorbije decennia een achterstand hebben opgelopen van minstens 10 % (van 1992 tot 2002 : 9 %)

- het niet indexerende gedurende een bepaalde periode van de loongrens voor de berekening van de pensioenen

Ten derde: slechts één derde van de huidige gepensioneerden kan een beroep doen op een aanvullend pensioen en hoe hoger het pensioen hoe groter ook de kans op een aanvullend pensioen of beter gezegd: hoe lager het pensioen, hoe kleiner de kans dat iemand kan beroep doen op een aanvullend pensioen.

Ten vierde: men kan op basis hiervan ook schatten dat 20 tot 25 % van de gepensioneerden een solidariteitsbijdrage betaalt.

Ten vijfde: de koopkracht van de gepensioneerden erodeert ten gevolge van prijsstijgingen van o.m. de energie. Uit berekeningen van de FOD Economie blijkt dat het leven van de Belg tussen begin 2005 en eind 2006 gemiddeld 1,9% duurder werd. Voor de 60-plussers bedroeg die stijging van de levensduurte in dezelfde periode 2,1%.

1.3. De solidariteitsbijdrage werd in 1994 ingevoerd met het oog op de sanering van de overheidsfinanciën en meer bepaald het herstellen van het financieel evenwicht van de sociale zekerheid. Zij hield ook de invoering in van de zogenaamde '**intra-generationale solidariteit**' waarbij aan de hoogste pensioenen een bijdrage werd gevraagd voor de financiering van de pensioenen maar dan wel gekoppeld aan de belofte om met de opbrengst van deze bijdrage de laagste pensioenen selectief welvaartsvast te maken.

De Vlaamse gepensioneerdenorganisaties hebben zich nooit verzet tegen het principe van de solidariteit, ook voor gepensioneerden, maar dan wel in de zin van een algemene sociale bijdrage waarbij alle inkomsten van actieven én gepensioneerden op dezelfde wijze in aanmerking worden genomen. Bovendien stellen wij vast dat de verhoging van de laagste pensioenen – dat blijkt uit bovenstaande gegevens - duidelijk ontoereikend is geweest in de voorbije twee decennia.

2. Uit al deze vaststellingen en overwegingen trekt de Vlaamse ouderenraad volgende **conclusies**:

2.1. Voor het **pensioenbeleid op korte termijn (2008)** dringt zich één duidelijke prioriteit op: de **verhoging van de huidige pensioenen, in de eerste plaats van de laagste en oudste pensioenen (d.w.z. een inhaaloperatie), én een procentuele en automatische koppeling van de pensioenen aan de welvaart (loonevolutie).**

Daartoe moet o.i. in de begroting van 2008 een financiële enveloppe voorzien worden voor de welvaartsaanpassing die minstens overeenstemt met wat vastgelegd is in de Generatiepactwet. (In feite zijn er meer middelen nodig als men een echte inhaaloperatie wil realiseren. Bovendien moet er rekening mee gehouden worden dat een verhoging van de pensioenen geen negatief

effect mag hebben voor andere tussenkomsten, zoals de Inkomensgarantie voor ouderen (IGO) of de Tegemoetkoming voor hulp aan bejaarden (THAB).

Bij de besteding van deze enveloppe is het voor de Vlaamse Ouderenraad cruciaal dat de sociale partners én de gepensioneerdorganisaties worden geraadpleegd via het Raadgevend Comité voor de Pensioensector.

2.2. Uit onze ervaring van de laatste jaren blijkt dat het, zelfs in economisch gunstige jaren, geen evidentie is om **voldoende financiële middelen** vrij te maken voor een toereikende verhoging van de pensioenen. Als er nu financiële ruimte zou zijn om de solidariteitsbijdrage af te schaffen dan lijkt het ons voor de hand liggend om die in de eerste plaats te besteden aan de verhoging van de laagste pensioenen. De afschaffing van de solidariteitsbijdrage zonder meer is dus o.i. op dit ogenblik niet aan de orde.

2.3. Een **grondige discussie over het pensioenbeleid op langere termijn** dringt zich op. De Vlaamse Ouderenraad sluit zich dan ook aan bij de pleidooien om een pensioenpact af te sluiten, bijvoorbeeld via een nationale conferentie over de toekomst van de pensioenen. En wij dringen er op aan dat ook de huidige generatie van gepensioneerden hierbij wordt betrokken via het huidige Raadgevend Comité voor de pensioensector of de nog op te richten Federale Ouderenraad.

In het kader van deze discussie is o.i. een afschaffing van de solidariteitsbijdrage wél aan de orde. De Vlaamse Ouderenraad wijst er op dat ook de actieven een bijzondere sociale zekerheidsbijdrage betalen. Een eventuele afschaffing van de solidariteitsbijdrage is derhalve een element in het debat over de financiering van de pensioenen in de toekomst. Als hiervoor andere inkomens dan deze uit arbeid moeten worden aangesproken dan zijn de Vlaamse ouderenorganisaties bereid hierover het gesprek aan te gaan. Zij willen zich niet onttrekken aan de intergenerationele solidariteit.

Essentieel in deze grondige discussie over de (toekomst van de) pensioenen is echter de **vrijwaring én versterking van de eerste, wettelijke pijler van de pensioenen**. Alleen deze kan er voor zorgen dat **alle** gepensioneerden in de toekomst kunnen beschikken over voldoende middelen om een menswaardig leven te leiden. Sommigen lijken de oplossing voor de problemen van ons pensioenstelsel te zoeken in de uitbouw van de tweede en de derde pijler. Dit kan zeker een bijdrage zijn tot een oplossing. Maar niet meer dan dat. Niet iedereen werkt in een bedrijf of sector met een (behoorlijke) aanvullende pensioenvoorziening. Niet iedereen beschikt over de middelen om te sparen voor een bijkomend pensioen.

2.4. Tot slot: De huidige wetsvoorstellen bevatten veel elementen die thuishoren in het pensioendebat waarover sprake in het voorgaande. Daarover beslissen buiten het algemene kader van een noodzakelijk pensioenbeleid op langere termijn lijkt niet aangewezen.

Samengevat:

1. Prioritair is op dit ogenblik: een verhoging van de pensioenen van werknemers en zelfstandigen én het welvaartsvast maken.
2. Een grondige discussie en een beslissing over het pensioenbeleid op langere termijn is noodzakelijk.
3. Een afschaffing van de solidariteitsbijdrage moet gekaderd worden in dit breder kader van een pensioenbeleid op langere termijn.

Goedgekeurd op de Algemene vergadering van 12 december 2007